

Posudek oponenta disertační práce

Jméno doktoranda: Mgr. Kateřina Ládová

Název disertační práce: Význam hodnocení adherence k léčbě pomocí výpovědi pacienta v posouzení účinnosti farmakoterapie.

Školitel: PharmDr. Petra Matoulková, Ph.D.

Oponent: doc. RNDr. Jozef Kolář, CSc.

V současnosti se ve značné míře diskutuje problematika tzv. adherence, volně překládané jako přílnavost k léčbě. Zdůrazňuje se přitom její značný vliv na výsledný efekt léčby. V kaskádě subjektů, jejichž adherence, případně negativně pojatá jako non-adherence, determinuje úspěšnost léčby, je tím posledním v řadě pacient. Při určitém zjednodušení popisované situace ji lze s určitými výhradami charakterizovat myšlenkou C. Everetta Koopa, že léčivo nepůsobí u pacienta, který ho nechce užívat. Při posuzování účinnosti farmakoterapie přispívá k jejímu objektivnímu hodnocení také analýza spokojenosti pacientů s léčbou. V odborných kruzích je potřebné v této souvislosti dosáhnout shodného chápání obsahu používaného kategoriálně pojmového aparátu.

Výše uvedené tvoří ve zkratce myšlenkový rámec předložené disertační práce Mgr. Kateřiny Ládové. Jejím cílem bylo analyzovat význam hodnocení adherence k léčbě pomocí metody výpovědi pacienta v rámci posouzení účinnosti farmakoterapie.

Deskriptivní část

Disertační práce je zpracována na 96 stranách textu, který doplňuje dokumentace vyjádřená ve formě 12 tabulek a 5 obrázků. Při jejím zpracování byly použity odkazy na 163 pramenů. Práce je strukturována klasickým způsobem, obsahuje všechny tradované kapitoly, včetně seznamu použitých zkratk, seznamu tabulek a obrázků, a abstraktů v českém a anglickém jazyce. Její součástí je příloha – seznam publikovaných vědeckých a odborných prací autorky.

a) Aktuálnost zvoleného tématu

Veškerá závažná chronická onemocnění vyžadují dlouhodobou léčbu. Podle údajů WHO více než polovina pacientů s těmito onemocněními z různých důvodů přeruší nebo ukončí léčbu do jednoho roku. O to více vystupuje do popředí terapeutického snažení nutnost, často nespokojeného, pacienta přesvědčit, že je daná léčba pro něho potřebná. Adherence je důležitý předpoklad optimalizace jakékoli léčby.

Z toho vyplývá aktuálnost zvoleného tématu a potřeba zmíněnou problematiku studovat, analyzovat a diskutovat.

b) Cíl disertační práce a jeho splnění

Autorka v rámci zvoleného cíle práce konkretizovala oblasti, na které se zaměřila:

- na posouzení významu celkového odpovědného chování pacienta vztahujícího se ke zdraví jako součásti hodnocení adherence pacientů k léčbě,
- na ověření psychometrických vlastností české verze dotazníku *Medication Adherence Report Scale* na kohortě pacientů dlouhodobě léčených statiny a zhodnocení vztahu mezi adherencí k léčbě a dosažením cílových hodnot klinického parametru, LDL cholesterolu,
- na analýzu adherence k léčbě a compliance k dávkovému režimu perorálních bisfosfonátů za využití dotazníkových škál specificky uzpůsobených terapii osteoporózy.

Na základě posouzení dosažených výsledků konstatuji splnění všech zvolených cílů.

c) Zvolené metody zpracování

Pro získání výsledků byly použity adekvátní experimentální postupy v podobě unicentrické, resp. multicentrické prospektivní průřezové studie. Zvolená metodika je popsána vyčerpávajícím způsobem zajišťujícím reprodukovatelnost studie. Autorka prokázala velmi dobré znalosti v této oblasti výzkumu. Metodická stavba a zvládnutí práce jí umožnily získat množství výsledků. Část z nich již byla publikována v renomovaných časopisech a prošla náročným nezávislým recenzním řízením.

d) Výsledky disertační práce a přínos nových poznatků

Původní výsledky prezentované ve zveřejněných publikacích a v disertační práci zpřesňují některé dosud známé poznatky ze studované oblasti. Jejich přínos lze spatřovat jak v teoretickém, tak i v praktickém uplatnění.

e) Přínos pro další rozvoj vědy

Výsledky disertační práce přispívají v obecné i konkrétní rovině k rozšíření a prohloubení znalostí z problematiky a otvírají nový prostor pro další výzkumnou práci v této oblasti.

f) Připomínky a dotazy

K formální stránce nemám žádné připomínky.

K obsahové stránce nemám žádné připomínky.

Otázky do diskuse

1. Jak lze získané poznatky využít v práci lékárníka a klinického farmaceuta?
2. Jsou nějaké limitace použití dotazníku MARS-CZ?

g) Závěr

Po celkovém zvážení a posouzení formální a obsahové stránky předložené disertační práce konstatuji, že Mgr. Kateřina Ládová prokázala v dostatečném rozsahu a kvalitě, že je způsobilá k samostatné vědecké práci.

Doporučuji, aby příslušná komise přijala práci k obhajobě, a aby po její úspěšné obhajobě byl jmenované udělen akademický titul „doktor“ (Ph.D.).

V Brně 24. 05. 2015